

izhaja, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. ...
Asiškiga št. 20, 4. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. ...
pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovor ...
Štefan Godina. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarna Edinost. Naročnina ...
znaša za mesec L 7. —, 3 mesece L 1950, pol leta L 32. —, in celo leto L 60. —
Za inozemstvo z dodatno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Licejska knjižnica

LIBRARY - Jugoslavija

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v ...
širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent,
osm tince, in zahvale, poslanice in vabila po L 1. —, oglasi denarnih zavodov ...
mm po L 2. — Mali oglasi po 20 st. beseda, majnanj po L 2. — Oglasi ...
naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. ...
Františka Asiškiga št. 20, 1. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Italija in nasledstvene države

Konec svetovne vojne, ki se je končala z zrušitvijo treh velikih evropskih držav: Avstro-Ogrske, Nemčije in Rusije, je ustvaril vse polno novih, toda majhnih držav. Te države se morajo boriti predvsem s težkočami, ki izvirajo iz njihovega postanka, ustvarjati morajo vse znova. Ker je pa svetovna vojna strela temelje gospodarskega življenja vsega sveta, občutijo te države tudi gospodarske posledice vojne še v večji meri kakor večje države Evrope. Te novorojene države pa se morajo boriti tudi s težavami političnega značaja ne samo navznoter, ampak tudi na zunaj. Imeli smo večkrat priliko opazovati in ugotoviti, kako smatrajo močnejši veliki zapadni vlad vse te male države za svoje ponižne slugi, ki morajo na vsak njihov ukaz reči le: da. Gospodarske in politične slabosti novih držav zamorejo le še poglobiti to razliko med »gospodo« in »slugami«. Umevno je, da se skušajo te države otresti te odvisnosti s tem, da si podajajo roke v medsebojne sporazume in zveze.

V državah, ki so nastale iz razvalin podonavske monarhije, je pričela Čehoslovaka z velikopotezno vnanjo politiko, ki si je dala nalogo združiti svoje male in šibke sosedne v veliko močno zvezo. Beneška politika je v tem oziru dovela do zelo povoljnih uspehov. In v glavnem je njegova zasluga, da se takozvani Mali sporazumi danes že vpoštevajo kot politični činitelj v Evropi in Poincaré se ga je v svojem nastopnem govoru toplo spomnil, znamenje, da mu pripisuje veliko važnost. Beneš je s srečno roko izvedel sporazum s Poljsko in Avstrijo in tako je postala Praga politično središče nasledstvenih držav in prejšnji Mali sporazum utegne postati kmalu »Veliki« sporazum s točno določenimi skupnimi smotri.

To stremljenje po osamosvojitvi ne more iti neopaženo mimo sosednih večjih in manjših držav. Posebno pa ne more Italija iti preko takih političnih dogodkov, ki ne morejo ostati brez vpliva na njeno gospodarsko in politično življenje. Spočetka se je zdelo, da se hoče Italija postaviti na čelo take zveze podonavskih narodov in da hoče ona vzeti v roke vodstvo te akcije in žeti nato uspehe te politike zlasti na gospodarskem polju. Posebno je bilo to verjetno, ker so se Francozi takoj po razpadu Avstro-Ogrske neizrečeno trudili, da bi za vsako ceno in v kakršnibodi obliki ustvarili novo Avstrijo, ki naj bi služila kot protitež nemški nevarnosti. Tako podonavska Avstrija, kot konfederacija ali pa enotna država, — oblika je bila postranskega pomena — bi kajpak morala voditi protinemški in tudi protitalijansko politiko. Razume se, da je gledala Italija na te poskuse z ljubosumnim očesom in je po svoji moči nasprotovala temu francoskemu načrtu. Toda francoska akcija se ni posrečila. Stara Avstrija je bila tako strašilo za osvobodene narode, da se je morala ponesrečiti vsaka akcija, ki bi šla za tem, da se izroči Dunaju njegova nekdanja veljava in moč.

To je bil ugoden trenotek za italijansko vnanjo politiko. Če bi bila imela tedaj spretno in dalekovidno politiko, bi bila stopila na čelo novih držav. Njena vodilna uloga bi ji brez dvoma prinesla velikanske koristi. Toda predvsem bi bila morala Italija opustiti svoje sovražno stališče napram sosedni Jugoslaviji. Sploh pa smo

videli, da je uradna Italija diplomatsko podpirala ravno one dežele, ki so bile nekaj tlačiteljice osvobojenih narodov. Spočetka je bila to Nemška Avstrija, pozneje pa Madžarska. Takšna Italija pač ni mogla najti zaupanja, ne prijateljstva v slovanskih nasledstvenih nekdanje nemške podonavske monarhije, zakaj italijanska vnanja politika se more označiti z eno besedo: protislovanska.

Ta politika pa je dosegla svoj vrhunec v nerodnih potezih zadnjega vnanjega ministra della Torretta, ki je napravil vse, da si je še poglobil nasprotje z jugoslovanskim Balkanom, a njegovo posredovanje v prid Madžarski mu je odujilo Čehe in Avstrije. In tako postaja Mali sporazum mimo Italije taka politična moč, ki jo mora vnanja politika Italije upoštevati. In ne manjka glasov v italijanski politični javnosti, ki opozarjajo na to dejstvo. Ugledni milanski dnevnik »Corriere della Sera« se v torkovem uvodniku bavi z Malim sporazumom z ozirom na Italijo. Opisuje Benešovo politiko, omenja posredovanje Italije v Madžarski in ugotavlja, da je imela Italija malo sreče, ker si ni znala pridobiti prijateljstva nasledstvenih držav. Naj posnamemo najvažnejše zaključke v izvajanjih omenjenega članka:

»Potrebo Malega sporazuma je Italija uradno pripoznala v rapalski pogodbi in za nekaj časa se je zdelo, da je naša država tudi njegova članica in da deluje v njem kot vodilni duh. Toda danes bi ne mogel nihče ponoviti te optimistične sodbe, nasprotno se je razširil — zlasti po zavedi Burgenlanda — čut nevolje, ki ga občutujejo previdne in nezaupne izjave politikov Malega sporazuma o Italiji, dasi še rajši molče o njej. Ta nevolja se je pričela z dolgo vrsto dejanj, ki se pričena z odklonitvijo posredovanja med Prago in Varšavo in z zategovanjem izvršitve rapalske pogodbe. Dodajmo k temu Poincaréjeva topla voščila Malemu sporazumu in primeri z našim molkom, dodamo še to, kar vsi vedo, da je pri vseh teh sporazumih imel svoj delež francoski poslanik v Varšavi, dalje, da se pripravljali Mali sporazum, da nastopi na konferenci v Genovi z enotnim sklenjenim skupnim programom kot vesile. Ne verujemo, da se je ta novi diplomatski Benešev organizem porodil z italofobsko tendenco, niti ne verjamejo, da bo vodil Mali sporazum skrajno politiko napram premaganim; tudi nismo ljubosumni vsled francoskega zanimanja, ki ga kaže napram Malemu sporazumu.

Toda bilo bi zgrešeno, če bi se ne zavedali tega, kar se dogaja na naši vzhodni meji in bilo bi slabo, če bi se ne zavedali, da se z velikimi koraki bližamo k osamljenosti. Da se bodo te države prej ali slej zvezale, je bilo predvidevati že dolgo časa. Povedali smo že in navedli zato dobre razloge, da bi bilo za nas koristno, če bi bili mi ustvarili to zvezo in bi ne ostali zunaj; in že davno je bilo jasno, da bi bilo brezuspešno in nevelikodušno zidati v prihodnosti na češko-poljska nesporazumjenja ali na avstro-ogrski spor, ali pa na srbsko-romunska nasprotstva. Naša malo dalekovidna in malo srečna politika ni dosegla dobrih rezultatov na sosednjem Vzhodu. Na katera prava prijateljstva smemo danes računati? Nečemo reči, niti ne mislimo, da je zlo preveliko in nepopravljivo, toda čas je, da se temu zlu postavimo po robu in najdemo od pomoč.

Jugoslavija

Muslimanski ministri demisionirali

BELGRAD, 4. Minister dr. Spaho je podal ministrskemu predsedniku g. Pašiću demisijo kot minister trgovine in industrije in kot zastopnik ministra zdravja dr. Karamehmedovića. Radi boleznij v Sarajevu bivajoči minister dr. Karamehmedović demisije še ni podal. Pričakovati pa je, da bo dr. Karamehmedović solidaren z ministrom dr. Spahom.

Vest o demisiji muslimanskih ministrov in o nastopu muslimanskega kluba proti vladi je v političnih krogih vzbudila iznenadenje. Splošno smatrajo, da preide muslimanski klub v opozicijo, drugi pa še vedno pričakujejo, da se izravna difference med muslimani in vlado. Kot razlog demisije navaja minister dr. Spaho dejstvo, da so bile dne 1. februarja t. l. narodni skupščini predložene dvajsetine za meseca marec in april. V zadnjih zakonskih predlogih pa finančni minister ni upošteval gotovih zahtev muslimanskega kluba o izenačenju davkov in davkov na vojne dobičke.

Čehoslovaška

Znižanje plač rudniškim delavcem. — Proglasitev splošne stavke v rudokopih.

PRAGA, 4. Pogajanja delavcev v rudokopih v Falkenau proti znižanju plač so se razbila. Vsled tega je izbruhnila stavka rudniških delavcev po vsej državi.

Bolgarska

Ustanovitev mednarodne banke v Bolgariji.

SOFIJA, 4. V izvršitev pred kratkim časom objavljenega zakona se je ustanovil kreditni zavod s kapitalom 75 milijonov, ki se bo imenoval »Bolgarska mednarodna banka«. Pri tem zavodu sta soudeleženi »Bolgarska narodna banka« in »Bolgarska

poljedelska banka«, ki sta podpisali 30 milijonov, medtem ko bodo ostali kapital položili delničarji, ki so po večini inozemske banke. Sodelovanje tujega kapitala bo gotovo blagodejno vplivalo na razvoj mednarodne trgovine z Bolgarsko. Nova banka bo imela podružnice v inozemstvu.

Rusija

Radek ponuja Franciji rusko pomoč. — Senzacionalne izjave dopisnika »New York Herald«.

BEROLIN, 4. Karl Radek se je ustavil na poti v Pariz nekoliko dni v Berlinu, kjer je imel pogovor z dopisnikom »New York Herald«. Radekove izjave so vzbudile povsod veliko senzacijo, ker je prvič po revoluciji v Rusiji, da se je tako vpliva na ruska oseba, kakor je Radek, izrazila na tak način o rusko-francoskih odnosih.

»Francija — je izjavil Radek — je danes osamljena. Do francosko-angelskih sporov ni prišlo zaradi malenkosti. Tu gre za spor, od katerega rešitve bo odvisno, katera teh dveh držav bo imela več vpliva v Evropi. Danes more Francija na kaki svetovni konferenci računati le na malo prijateljev. Če pa bi sovjetska Rusija vzpostavila odnose s Francijo, bi se ravnotežje v Evropi potem prenehalo francoske osamljenosti v hipu zopet vzpostavilo. To bi se moralo zgoditi že v interesu evropskega mira.

Sovjetska vlada in uporaba tujega kapitala v Rusiji.

PARIZ, 4. »Temps« objavlja brzojavko iz Moskve v kateri sovjetska vlada govori o uporabi tujega kapitala v Rusiji. V Rusiji manjka kapital. Potom organizacije državnih bank se bo v industriji lahko uporabil del ruskega kapitala. Toda to bo komaj zadostovalo za majhno industrijo. Poprava rudnikov, eksploatacija petrolej-

skih virov, kovinske in tekstilne industrije ter prometa zahteva večji kapital. Tuji kapital bi se dal uporabiti v Rusiji na ta način, da bi tuje banke otvorile kredit za plačanje ruskih naroč, kakor so delale angleške banke že med vojno. Najelo bi se razen tega vnanje posojilo za financiranje velike industrije potom državne banke. Tujim kapitalistom bi se dale razne koncesije in bi se končno organizirala društva z ruskim in tujim kapitalom.

Angleški, nemški in francoski kapital ne more sedaj plasirati svojih produktov in je zato prizadet na obnovi Rusije, kakor tudi Rusija sama. Francija je bila pred vojno glavni ruski upnik, a danes se računa predvsem na Anglijo in Ameriko. Posebno važna bi bila za Rusijo uporaba nemškega kapitala, in to že zaradi starih gospodarskih vezi in zaradi sosedstva obeh držav.

Italija

Ministrska kriza. — Avdičence pri kralju.

RIM, 4. Davi je bil sprejet pri kralju ob 9 Pietravallo, podpredsednik zbornice, ob 9'30 je dospel Cefali, podpredsednik senata. Ob 10 je prišel v avdienco Boselli in ob 10'30 Tovini, podpredsednik zbornice.

Nad Sikstinsko kapelo se še ni pokazal bel dim.

RIM, 4. Tudi danes se je zbrala ogromna množica na trgu Sv. Petra, da gleda dim nad Sikstinsko kapelo. Dim se je pokazal ob 11'35, toda po njegovi temni barvi se je videlo, da papež še ni izvoljen.

RIM, 4. Francosko poslanstvo pri Sv. Stoli sporoča agenciji »Stefani«: Popolnoma neresnična je vest, objavljena v nekaterih listih, da je imel poslanik g. Jonnart v četrtek pogovor s kardinaloma Vannutellijem in Gasparrijem glede incidenta v Carigradu ob priliki počastitve spomina Benedikta XV.

Spremembe k preventivnemu konkordatu.

RIM, 3. Uradni list objavlja sledeči odlok: Člen 1. Pri družbah, katerim je bil dovoljen moratorij v smislu odloka z dne 28. decembra m. l. št. 1861 in katere upravlja po čl. 4 in po dekretu z dne 3. januarja t. l. št. 3 eden ali več komisarjev, predlagajo ti komisarji uprave konkordata, ne da bi morali pri tem sklicati zbor članov, toda le v slučaju, da se lahko predvideva zguba vsega družbenega kapitala. Člen 2. Veljavnost in posledice tega konkordata urejajo odredbe zakona z dne 24. marca 1903, št. 197 o preventivnem konkordatu, v kolikor niso razveljavljene po tem odloku-zakonu in po gori omenjenih odlokih. Člen 3. Za bančne zavode, ki sprejemajo denarne vloge in imajo več podružnic ali mnogo upnikov, kateri se ne morejo sklicati, odredi sodišče, da objavijo predlog za konkordat uradni list in tisti časopisi, ki se sodišču zdi za to potrebni. V tem slučaju se upniki ne morejo upreti konkordatu, pač pa vložijo lahko tekom desetih dni po objavi v uradnem listu priziv v pisarni sodišča tistega kraja, kjer ima družba sedež in ki je po kraju pristojno za upnika. Ta priziv mora vsebovati vzroke ugovora in navedbo dolga. Posamezna sodišča, ki sprejemajo take prizive, jih morajo takoj poslati priporočeno sodišču, kjer ima družba sedež. Osem dni po tem desetdnevem roku odloči sodišče v seji o konkordatu, oziroma se pri tem na interese upnikov. Na tej razpravi razsodi sodišče tudi v zadevi prizivov, ki so do tedaj došli od posameznih upnikov. Ta odločitev sodišča ima začasno izvršilno moč. Deset dni po njeni objavi se vložijo lahko ugovor na prizivno sodišče v smislu člena 781. civilno-pravnega reda, ki se mora izreči v roku 20 dni po omenjenem 10 dnevnem roku. Člen 4. Razsodbe, ki so bile proglašene v razpravi o konkordatu, veljajo proti vsem zainteresirancem. Člen 5. Po tem zakonu sklenjeni konkordati ne izključujejo kazenskega postopanja po členu 10 odloka z dne 28. 12. 1921. št. 1861, niti civilnopravne odgovornosti. Člen 6. Pričujoč odlok in zakon z dne 3. 1. 1922, št. 1 veljata tudi za nove pokrajine v smislu zakonov z dne 16. septembra 1920 št. 132 in 1. decembra 1920 št. 1778. Veljavnost konkordatov, o katerih je odločilo sodišče starih pokrajin, določa člen 2 tega zakona. Predpisi odredbe z dne 10. decembra 1914, št. 337 veljajo samo za konkordate, katere je dovolilo sodišče novih pokrajin. Člen 7. Ta odlok zadobi izvršilno moč z dnem objave v uradnem listu in bo predložen zbornici, da ga spremeni v zakon.

Italijansko posojilo Reki

RIM, 4. Agencija »Volta« javlja, da je italijanska vlada že izplačala reški vladi 6 milijonov od 20 milijonov dogovorjenega predjuma. V kratkem bo izplačanih še drugih 6 milijonov. Ostala svota se bo plačala pozneje. Javlja se, da ugledne osebe pritiskajo na zakladnega ministra, naj poskrbi, da se teh drugih 6 milijonov čim prej izplača, ker jih reška država nujno rabi.

Medtem javljajo iz Reke, da je Zanella sprico javne ... nevarnosti odgodil zasedanja konstituentne.

Francija

Program Rusije v Genovi

PARIZ, 4. Po vestih iz Moskve ne bodo ruski delegati na konferenci v Genovi delali nikakih načelnih ovir glede sprejema pogojev, ki jih je določil vrhovni svet. Na sprotno bodo pa zahtevali, da Francija in Anglija s svoje strani sprejmejo finančno odgovornost za poravnane škoda, ki so jo naredili Rusiji Denikjin, Vrangl in drugi. Priznavali bodo ruske dolgeve zaveznikom, zahtevali pa bodo od zaveznikov denarno odškodnino za škodo, povzročeno od raznih poizkusov boja proti revoluciji. Na ta način bi se lahko trdilo, da ima Rusija večje zahteve nasproti zaveznikom, nego jih imajo oni pravico imeti do nje. Kar se tiče priznanja sovjetske vlade, se smatra, da ruska delegacija ne bo zahtevala formalnega priznanja sovjetske vlade, da pa se bo postavila na stališče, da se brez tega priznanja ne morejo razviti trgovski odnosi med Rusijo in temi državami. Dočim bi Anglija brzkone ne delala velikih težav glede priznanja sovjetske vlade, bo šla stvar v Franciji težje. Francija si ne obljublja veliko od vzpostavitev trgovskih odnosov z Rusijo, tudi če bo sovjetska vlada držala vse svoje obveze in jamstva za sigurnost kapitala, ki se nahaja v Rusiji. Predvsem so v Rusiji prometna sredstva zelo slaba in je njena gospodarska produkcija zelo nizko padla. Rusija po francoskem mnenju ne bo mogla z najboljšo voljo vrniti, kar bo dobila. Treba bo še mnogo let, dokler se Rusija ne postavi gospodarski zopet na noge. Gospodarska povzdiga Evrope potom gospodarske povzdige Rusije se v Franciji smatra za nemogočo brez sodelovanja Amerike. Če se torej Zedin. države ne udeležijo konference v Genovi, bo ta konferenca že v naprej obsojena na neuspeh.

pogojev, ki jih je določil vrhovni svet. Na sprotno bodo pa zahtevali, da Francija in Anglija s svoje strani sprejmejo finančno odgovornost za poravnane škoda, ki so jo naredili Rusiji Denikjin, Vrangl in drugi. Priznavali bodo ruske dolgeve zaveznikom, zahtevali pa bodo od zaveznikov denarno odškodnino za škodo, povzročeno od raznih poizkusov boja proti revoluciji. Na ta način bi se lahko trdilo, da ima Rusija večje zahteve nasproti zaveznikom, nego jih imajo oni pravico imeti do nje. Kar se tiče priznanja sovjetske vlade, se smatra, da ruska delegacija ne bo zahtevala formalnega priznanja sovjetske vlade, da pa se bo postavila na stališče, da se brez tega priznanja ne morejo razviti trgovski odnosi med Rusijo in temi državami. Dočim bi Anglija brzkone ne delala velikih težav glede priznanja sovjetske vlade, bo šla stvar v Franciji težje. Francija si ne obljublja veliko od vzpostavitev trgovskih odnosov z Rusijo, tudi če bo sovjetska vlada držala vse svoje obveze in jamstva za sigurnost kapitala, ki se nahaja v Rusiji. Predvsem so v Rusiji prometna sredstva zelo slaba in je njena gospodarska produkcija zelo nizko padla. Rusija po francoskem mnenju ne bo mogla z najboljšo voljo vrniti, kar bo dobila. Treba bo še mnogo let, dokler se Rusija ne postavi gospodarski zopet na noge. Gospodarska povzdiga Evrope potom gospodarske povzdige Rusije se v Franciji smatra za nemogočo brez sodelovanja Amerike. Če se torej Zedin. države ne udeležijo konference v Genovi, bo ta konferenca že v naprej obsojena na neuspeh.

Italija ni povzročila odgoditve konference v Genovi.

PARIZ, 4. Agencija »Havas« objavlja to-le poročilo iz Rima glede odgoditve sestanka treh zaveznikih ministrov vnanjih stvari, ki se je imel vršiti dne 1. februarja in na katerem se je imelo razpravljati o vzhodnem vprašanju: »Poročila angleških listov glede odgoditve sestanka ministrov vnanjih stvari v Parizu temelje brzkone na napačnem tolmačenju. Znano je namreč po izjavah poclaščenih krogov, da je bil markiz Della Torretta povsem pripravljen na to, da odide v Pariz v že določenem roku, čeprav mu je manjkala potreben čas za proučitev francoskega spomenice. Na italijanski strani torej ni bilo inicijative, na katero nakaivajo nekateri angleški listi, katerim je namen, da dosežejo odgoditev sestanka ministrov vnanjih stvari.«

Francoske priprave za konferenco v Genovi. — Senat proti razpravljanju o odškodninah in reviziji pogodb. — Ruski poslanci bodo morali dati garancije?

PARIZ, 4. Na današnji seji senatove komisije za vnanje stvari je najprej govoril predsednik komisije Doumergue, ki je izjavil, da po mnenju komisije predstoječa konferenca v Genovi ne sme razpravljati ne o reviziji pogodb ne o odškodninah, ki se dolgujejo Franciji. Delegati sovjetske vlade se ne smejo sprejeti brez uradnih garancij o njihovih namelih. Poincaré je nato izjavil, da bo šel v Genovo samo, če bo program konference in pogoji za udeležbo na konferenci točno določen. Tako se v povabilu, ki je bilo poslano sovjetski vladi, ne vpraša, ali ta vlada sprejema pogoje, pod katerimi je povabljen. Razen tega se bo začetek konference zategnil zaradi italijanske vladne krize, ker udeležba italijanskega ministrskega predsednika je nujno potrebna. Čas je torej, da se stvar dobro premisli.

Ob priliki razprave o zvezi narodov in odškodninski komisiji je Poincaré izjavil, da mora francoska vnanja politika temeljiti na popolni ohranitvi sedanjih pravic odškodninske komisije in Zveze narodov.

»Temps« opozarja francosko vlado, da se mora v Genovi strogo držati demokratičnih načel, ako želi, da bo imela konferenca zaželjene uspehe. Pri tem opozarja, da je švedska vlada pri razpravi o udeležbi na konferenci v Genovi omenila tudi Zvezo narodov in poudarja, da bi bilo nujno potrebno, da bi se tega sestanka udeležila tudi Zveza narodov, ki bi s svojim ustrojem onemogočila vsako izključitev in zagotovila enake pravice vsem državam, ki bodo tu prisotne.

Landru proti pomiloščenju.

PARIZ, 4. Landru ni hotel podpisati prošnje za pomiloščenje. Vendar je izjavil njegov branitelj, da bo kljub temu predložil to prošnjo.

Anglija

Vznemirjenje radi položaja v Indiji in v Egiptu.

LONDON, 4. Preteklo sredo je imel predsednik angleške gornje zbornice Lord Birkenhead na pojedini, ki so jo priredili novi člani angleškega parlamenta, važen političen govor, v katerem je razpravljal o zunanje in notranje političnem položaju Anglije. Evropa je še vedno na tleh — je rekel Lord Birkenhead — in le malo upanja je, da bo kmalu ozdravela. Brez gospodarskega ozdravljenja Evrope pa ni rešitve niti za Anglijo. Danes imamo na Angleskem 2,000.000 brezposelnih, med katerimi je večina poštenih in miroljubnih državljanov. V sedanjem hipu se širi v naših naselbinah nemir. Gibanje v Indiji in Egiptu je naravnost strašno. Ni izključeno, da bomo morali pokazati v obeh

teh dveh deželah, da hočemo ohraniti trdne vezi, s katerimi sta bili do sedaj ti dve pokrajini spojeni z angleškim carstvom.

Na resnost protiangleškega gibanja v Indiji je prvi glasno opozoril angleško javnost Lord Northcliffe, znani gospodar lista »Daily Mail« in več drugih velikih angleških listov. Sedaj se nahaja na potovanju po angleških naselbinah in se je imel priliko prepričati na licu mesta o resničem razpoloženju med domačim ljudstvom. Pred kratkim je bil v Indiji. Svoje vtise je objavil v listu »Daily Mail«. Njegova poročila so angleško javnost globoko vznemirila.

Indijski velikaš Sardar Jogendra Singh, bogat posestnik in član indijskega državnega sveta, ki se mudi sedaj v Parizu, je poslal »Daily Mail« nekoliko odgovora na trditve Lorda Northcliffea. Jogendra Singh pravi med drugim, da je jedro indijskega naroda zdravo. Vsi dobromisleči Indijci so prepričani, da je pomirjenje Indije odvisno od vzpostave zdravih mednarodnih odnosov. Zveza med Anglijo in Indijo je eden neobhodnih predpogojev za doseg tega cilja. Lord Northcliffe — pravi dalje indijski veljak — je trdil v svojih poročilih, da je našel v Bombaju splošno blagostanje. Bil bi storil bolje, ko bi bil naglasil, da ni imela indijska vlada v zadnjih dvajsetih letih nikakega velikega socialnega in gospodarskega programa. Gospodarsko bogastvo Indije je brezmejno. Indija bi lahko proizvajala 3,000.000 ton sladkorja na leto. S tem bi se kmetijski stan ogromno povzdignil. Pred tremi leti je bil sestavljen načrt za povzdigo poljedelstva, toda vlada še sedaj ni izrazila svojega mnenja o tem načrtu.

Položaj v Indiji je gotovo resen, — zaključuje indijski veljak — toda spretni državniki bi mogli položaj popraviti, ako bi le znali ustvariti in izvajati primeren socialni in gospodarski program, tako da bi se začelo izkoriščati neizmerno naravno bogastvo dežele v korist širokim množicam domačega prebivalstva.

Medtem se nemiri v Indiji nadaljujejo. Prepovedani shodi se vrstijo eden za drugim in na njih nastopajo tudi govornice. Preteklo soboto je policija razpršila v Kalkuti dva shoda, na katerih je govorilo več žensk. Pri tej priliki je bilo aretiranih 108 zborovalcev.

Lord Northcliffe je dospel na svojem povratku iz Indije v Egipt. Tu se bo ustavil nekaj časa, da prouči položaj v Egiptu.

Angleška ekspedicija za opazovanje solnčnega mrka na poti v Javo

LONDON, 4. Splošni solni mrk, ki bo 21. septembra t. l., se bo lahko najbolje in najdelj opazoval z otoka Christmas, ki leži južno od otoka Java. Angleška vlada je poslala tja ekspedicijo, sestoečo iz članov zvezdarne in Greenwichu z Jones Spencerjem na čelu. Ta ekspedicija je že na poti in ima s seboj za šest mesecev živil, ker je imenovan otok popolnoma neobljuden, Z aparati, katerih vrednost se ceni na 20 tisoč šterlin, misli komisija preizkusiti relativnostno teorijo Einsteina z ozirom na ovinke solnčne luči na poti skozi prostor. Ekspedicija se bo povrnila v London o prihodnjem Božiču.

Angleži rešili 50 milijonov šterlin iz morskih globlin

LONDON, 4. Nekateri angleške ladje, ki so bile potopljene tekom vojne od nemških podmorskih čolnov, so nosile na krovu velike množice zlata. Število teh ladij znaša nad 2500. Med temi je vozil prekomorski parnik »Laurentica«, ki je bil potopljen pri irski obali, dva miliona šterlin v zlatu, drugi pa skoro tri milione. Od premirja do danes so povlekle rešile družbe iz morja za 50 milijonov zlata. Delo se bo prihodnje spomladi nadaljevalo.

Nemčija

Železničarska stavka v Nemčiji. — 200.000 stavkajočih. — Uradništvo se izjavilo proti stavki

BEROLIN, 4. V severni in zapadni Nemčiji je vsled stavke železniški promet skoro popolnoma ustavljen. Le malo vlakov vozi, na katerih vršijo službo višji uradniki. V južnem delu je promet normalen in ni prišlo tu do nikakih incidentov. Po vestih v časopisih se vzdržuje dela v berlinskem okraju 50 tisoč železničarjev, med temi 4000 strojevodij. V vsej državi stavka baje 200 tisoč ljudi.

Vsled stavke je najhujše prizadet Berlin, kjer je promet v resni nevarnosti. Dovažanje najpotrebnejših živil je ogroženo. V Erfurtu se je večina stavkajočih povrnila na delo. V drugih okrajih je položaj neizpremenjen. Predsednik Ebert je prošil državnega kanclerja, da bi sprejel odposlanec sindikatov splošne delavske zveze. Kancler je privolil.

BEROLIN, 4. Zastopniki železniških uradnikov splošne delavske zveze so izjavili večerj državnemu kanclerju, da se ne mislijo udeležiti stavke. Kancler je imel nato pogovor z osrednjimi sindikati, nakar so ti sindikati izdali proglas, kjer pozivajo vse stavkajoče na delo. Nato je kancler sprejel skupno odposlanec splošne delavske zveze in sindikatov in je obljubil, da bo poslušal njihove zahteve.

Odvetniki v boju proti pravici našega jezika

Dne 31. januarja t. l. se je zbralo — glasom poročil v italijanskih listih — v prostorih odvetniške zbornice v Trstu 63 italijanskih odvetnikov.

V svojem pozdravnem govoru je predsednik odvetnik Zanolla izjavil svoje uverjenje, da bodo vsi tovariši ljubosumno varovali ugled, ki ga uživajo odvetniki Julijske Krajine. V nadaljevanju je predsednik obžaloval, da ne morejo odvetniki iz Dalmacije sodelovati na tem sestanku. Sprejeli bi jih bratski. Pošilja jim pozdrav solidarnosti.

Le tako mimogrede naj postavimo tu kratko pripombo. Svobodoljubni, kakor smo vedno in napram vsakomur, izjavljamo iskreno, da razumemo in spoštujemo čustva italijanskih odvetnikov do njihovih tovarišev-soplemenjakov v Dalmaciji. Nismo pa uverjeni, da bi se na italijanski nacionalistični strani kazali tako svobodoljubne namre, če bi pošiljali bratske pozdrave svojim soplemenjakom, državljani druge države. Težko da bi stvar prešla brez tistih običajnih sumničev.

Zbor je sprejel resolucijo, ki protestira proti vedno večjemu cepitju pravosodne uprave. Potrebno da bo večje število osebja vsled uvedbe novega kazenskega zakona. Razpravljali so potem o raztegnitvi civilnega pravnega reda na Julijsko Krajino.

Do tu bi ne bilo ničesar posebnega. Ali tu je sledilo nekaj, kar izživlja naš najodločnejši odpor. Predsednik je prečital izjavo z naslednjimi glavnimi momenti:

Od tržaških tovarišev in zasebnikov mu prihajajo zaporedoma pritožbe radi rabe slovenskega jezika v sodnih spisih in razpravah in v spisih državnih oblastev sploh. Tako stanje je — čeprav je le prehodno — nedopustljivo. Izraža živo željo, da bi med Italijani in njihovimi sodeželanami slovenskega jezika prišlo do medsebojnega sporazuma in mirnega sožitja na podlagi realnosti in pravičnosti.

Sodeželanom in tovarišem slovenskega jezika se je že zagotovilo spoštovanje njihovih pravic, v kolikor ne kršijo italijanskih. Italijanski narod se ne more odreči pravice — ki si jo varuje vsak narod — do prednosti domačinov napram najemnikom. V Bolcanu in v Postojni mora biti uradni jezik le italijanski. Trdno varujejo to načelo se pa more strankam, ki res ne poznajo toliko italijanskega jezika, da bi se mogle izražati v njem, dovoliti, da govorijo v svojem jeziku in da se jim sklepi, izdani v uradnem jeziku, približajo v njihovi materinščini. Tako uredba je upravičena tembolj, ker slovenski odvetniki poznajo italijanski jezik in se bodo morali še izpopolniti v njem.

Ker pa vlada še ni predložila tozadevnega načrta, bodo morali odvetniki vzeti iniciativo na svojem prihodnjem zboru.

ranju. In če to odloči v smislu njegovem — Zanolle —, ne bo italijanski narod, ki potrebuje dela, ne da bi izgubljal čas in energije z jezikovnimi spori, prisiljen sprejemati sodne spise v slovanskem jeziku.

Odkrito povedano: zastrmeli smo, ko smo čuli take nazore ravno iz ust odvetnika Zanolle, ki je sicer poznan kot pameten in trezen človek. Nočemo se tu sklicevati na še veljavni državni zakon; sklicujemo se glasno na naravni, človeški zakon, ki daja vsakemu človeku neoporečno pravico, da more ustmeno in pisмено občeati s sodnikom v svojem lastnem jeziku! Juristi vsega sveta, ki jim ne kali vida nacionalistični pohlep, naglašajo, da je neposrednost in občeati med sodnikom in stranko prvi pogoj za zanesljivost pravosodja! Po naziranjih gospoda Zanolle pa bi se moralo naše ljudstvo zadovoljevati z institucijo tolmačev! Dovoljuje milostno državljanom slovanske narodnosti, kar more biti dovoljeno tudi Hotentotom, če je prišel pred našega sodnika. In to imenuje G. Zanolla »medsebojni sporazum«! Če si domišlja, da bi naše ljudstvo moglo privoliti v tak »sporazum«, potem kaže, da našega ljudstva ne pozna, da je čuden pravilnik in se bolj čuden — jurist. Njegovo praviloljubje se upira proti temu, da bi moral Italijan sprejemati spise v jeziku, ki ga ne pozna; prav in v redu se mu zdi, če mora slovenska stranka poslušati besede ter sprejemati spise, ki jih ne razume. Res — čuden pravilnik!

Dovoljuje tolmačenje, ko gre za stranke, ki »res« ne razumejo italijanskega jezika. Kako si mož pravzaprav predstavlja to? Mari naj bi se na vsaki oblasti ustanovile izpraševalne komisije, ki naj bi se uverile, da-li stranka »res« pozna zadostno italijanski jezik, ali ga ne pozna. To bi bilo res najkrajše — poenostavljeno poslovanje!

Govoril je v imenu pravičnosti. O pravičnosti pa se more govoriti le tedaj, če so je enako deležni vsi državljani. G. Zanolla pa hoče kratiti državljanom slovenske narodnosti najprvotnejšo državljansko in človečansko pravico! Ponavljamo: čuden pravilnik! Če je na eni strani res pravičen in če res želi medsebojnega sporazuma med obema plemenoma, a če na drugi strani hoče, naj bo sodnja za Italijane italijanska, potem pa bi moral predlagati, naj se za slovensko prebivalstvo v deželi ustanovi posebna sodnja.

G. Zanolla naj bo uverjen, da s svojimi predlogi ni poslužil stvari, ki jo vsi želimo, da ni gladil poti do pomirjenja, da je marveč vlival olje v ogenj. V usodni zmoti je, če misli, da bi njegova uredba odpravila jezikovne spore! Še huji bi bil.

drugi govorniki so se v prekipeljavosti govornih spominjali mrličev in hvallivi žive zastopnike vlade, on pa kot zastopnik svoje skupine, ki se spoštljivo klanja pred vsemi sinovi ljudstva, ki so padli v vseh bitkah, smatra, da se, govorč o mrtvih, ne smejo pozabiti živi. Zato bi prav rad, s skromnimi besedami, dodal nekaj k navdušenim izjavam svojih predgovornikov in povedal nekaj tudi o zlozgodnem delovanju vlade. V dvorani se je dvignil krik. Psovke z vseh strani so se križale v zraku. Komunisti so branili svojega govornika, nasprotniki pa so zahtevali, naj se mu vzame beseda. Predsednik kom. Samaia, ki je Cavarocchia večkrat prekinil, mu je končno vzel besedo, poudarjajoč, da ne more dovoliti zmerjanja vladnega zastopnika. Končno se je vzpostavil mir in se je mogla izvoliti komisija za ugotovitev veljavnosti mandatov posameznih svetovalcev, nakar se je seja zaključila.

Ko so se komunistični svetovalci vračali domov in prišli v bližino prodajalnice na vogalu ul. Zudecche, je zadonel nenadoma nekoliko revolverjskih strel. Svetovalec Juraga, zadet v trebuh, se je zgrudil težko ranjen na tla. Med množico je nastala silna panika in zmešnjava, tako da se prav ne ve, kdo je pravzaprav streljal. Juraga je bil prepehan v bolnišnico.

Proč od Trsta! Gospodarsko propadanje Trsta je začelo v zadnjem času tržaško javno mnenje hudo vznemirjati. Delo v pristanišču počiva, delavci se odpustajo v vedno večjem številu, armada brezposelnih narašča. Laški nacionalistični listi so pripisovali krivdo zaledju, ki je vsled vojne obubožalo, tako da ne more Trst pričakovati od njega nikake izdatne pomoči za svoj gospodarski preporod. Posebno pa se valji krivda na druga velika pristanišča, ki da vabijo k sebi promet, ki bi sicer šel skozi Trst. Dosedaj je bil glavni krivec Hamburg, toda pojavil se je še en tekmelec — romunsko pristanišče v Galacu. Galac da je poganil nase predvsem dober del čehoslovake trgovine, ki bi sicer morala iti skozi Trst. Čehoslovaki izvoz je ubral pot po Donavi proti Crnem morju. So še drugi tekmeči, ki jih naštevajo laški nacionalistični listi, dočim se izogibajo imena pravega tekmeča, ki so Benetke. Pred par tedni je objavila »Gazzetta di Venezia« članek, v katerem je zahtevala, naj vlada vzame Trst promet s Carigradom, Aleksandrijo in Črnim morjem in naj oskrbuje tih paroplovništvu črti poveri Benetkam. List je priporočal, naj se počasi osredotoči v Benetkah vseh promet Italije z zaledjem Trsta, t. j. z Jugoslavijo, Avstrijo, in Čehoslovaki. Pozneje je prišlo na dan, da namerava Trst Tržaški Lloyd prenesti v najkrajšem času kar tri paroplovne službe iz Trsta v Benetke.

Kakor se vidi, se torej tržaški kapitalisti strinjajo s svojimi tovariši iz Benetk. Iz »praktičnih in tehničnih ozirov« — kakor pravijo — so zasnovali pravo zaroto proti Trstu. Med laškimi kapitalisti se je pojavilo gibanje, ki mu je geslo: »Proč od Trsta!« Mi se temu nikakor ne čudimo. Saj nas uči zgodovina, da sta bila Trst in Benetke vedno tekmeča na morju in da sta ti dve pristanišči bili vedno v medsebojni borbi, in sicer srđiti borbi na življenje in smrt. Tudi to razumemo, da se tržaški in benetški kapitalisti kaj lahko sporazumejo za zaroto proti našemu pristanišču. Cesar pa ne razumemo, je to, da mora Trst poplačati svojo odrešitev s svojo gospodarsko smrtjo. Kaj pravi k temu gosp. senator Mosconi? Kedaj bo njegova »modra glava« pogrnula, da se Trstu s samim patriotičnim besedičenjem ne more pomagati? Ali morda misli, da se mu bolj izplača spletkariti po naših občinah in »spreobračati« naše ljudstvo kot resno skrbeti za gospodarsko rešitev Trsta? Sicer pa ne dvomimo, da gosp. Mosconi ve, kaj dela, in da predvsem prav dobro ve, kako mora postopati, da dobi od vlade čim več polvalnih pisemc.

Nezaslišano izživljanje. Po zaslugi čudeža, ki se je zgodil z volilno žaro v Sežani, je prišel v občinski zastop tudi notar Rumer, baje kot zastopnik prizadevanja za narodno pomirjenje. Ali že v prvi seji je pokazal ta mož, kako si njegovi zaščitniki in zavezniki mislijo to pomirjenje! V slovenski Sežani, v zbornici, kjer sede poleg njega samo slovenski možje, kjer bi se najnavadnejši takt zahteval, da izpregovori do zbranih mož tudi slovensko besedo, je g. notar govoril samo italijanski! To pa je bila tudi naravnost pljuska v lice vsemu govorjenju o medsebojnem spoštovanju, ki naj bi mu — kakor govorijo gospoda — ravno občinske volitve pripomogle do veljave! Nastop g. Rumerja moramo označiti kot nezaslišano izživljanje slovenskih zavednih Sežancev. To si hočemo dobro zapomniti. A to naj si zapomnijo tudi tisti volilci, ki so Rumerju dali glasove! Grdo je zlorabil njihovo zaupanje. Sedaj jim mora biti jasno, proti kakim ciljem je usmerjeno »pomirjevalno« delo g. Rumerja in njegovih zaveznikov! Nadejamo se, da dobijo na prihodnjih volitvah primeren odgovor.

»Demokracija«. V našem večeršnjem članku »Padec vlade« smo pisali, da je povzročila sedanjost krizo laška »socialna demokracija«, t. j. zveza liberalnih strank. Že po tej definiciji je razvidno, da gre za nekaj popolnoma različnega od tega, kar imenujejo Nemci »Socialdemokratie«. Najvažnejša in najglednejša skupina v omenjeni zvezi se imenuje »democrazia sociale«, dočim se »socialdemokratia« v Italiji imenuje »uradno« socialisti (Partito socialista italiano). To razlikovanje med »socialisti« in »socialno demokracijo« je strogo izvedeno tudi v našem članku. Da pa bo onemogočeno vsako nesporazumljenje, naj se v našem članku zamenja povsod »socialna demokracija« z besedo »demokracija«. To širše ime bo tudi pravičnejše, ker se v zvezi nahaja poleg najglavnejše skupine, ki se imenuje »democrazia sociale« in ki je zvezo ustvarila, tudi skupina »democrazia liberale«.

Kriska je padla popolnoma! V zadnji svoji številki je komunistično »Delo« popolnoma snelo krisko z obraza in je očito pokazalo, da je pretrgalo vsako vez s težko borbno lastnega naroda v teh krajih za pravico do obstanka in političnega uveljavljanja. Niti besedice ni v »Delu«, ki bi obsojala grda nasilja in volilne sleparije na škodo našega naroda na tržaškem ozemlju in v Istri. Niti besedice obsodbe ni o strašnih dogodkih v Veprincu, pač pa se zaleta »Delo« v »Edinost« in »Puckega Prijatelja« radi njihovih poročil o rešenih dogodkih. Vprašuje: kaj se je godilo v Veprincu? — in prihaja do napadov na našo »buržoazijo«, kakor da bi bila ona kriva, da je prišlo v Liburniji kakih 200 fašistov, oboroženih z bombami in revolverji, ki so zapirali našim pot na volišča, ali pa jih odganjali z volišča, da so se volilne komisije, ob podpori vladnih organov, posluževale raznih grdi mahinacij! Za vse te grdobije nima »Delo« besedice obsodbe, pač pa obdoljuje našo »buržoazijo«, da bi hotela izzvati vojno! Ali ni to grda denunciacija, ki more prihajati v prilog vladni politiki, sovražni našemu narodu? »Delo« pa je zagrešilo še drugo grdobo. Sklicuje se na neki članek v »Slov. Narodu« pod naslovom »Zločinci«, kjer zahteva pisec, naj bi v Jugoslaviji pozapriji in preganjali vse, ki rujejo proti državi! Ali ne zveni to kot opravičevanje našemu narodu sovražne — uradne in neuradne — politike v Julijski Krajini, češ: Če oni delajo tako, zakaj bi ne tudi vi proti svojim (slovenskim) »zločincem«? Tu je prišlo »Delo« v najlepši sklad z italijanskimi nacionalističnimi glasilci, ki v enomer kriče, da so Slovenci v Julijski Krajini rovarji in sovražniki države in da jih je treba zato pritiskati z železno pestjo? Cestitamo »Delu«.

V lepo družbo je zašlo: v družbo, ki je vse prej nego komunistična, ker je strupeno sovražna — proletariatu! Pa še nekaj je zagrešilo »Delo«, da je primerno ovenčalo ta izliv svoje neslovenske duše. Pripomnilo je, da je članek v »Slov. Narodu« najbrže — prišel iz Poreča, torej iz Primorja. Kdo ne ve, kako morejo v sedanjih razmerah in v sedanjih časih taka namigavanja prihajati v prilog sovražnikom našega naroda v Julijski Krajini? Krinka je padla!

Zglasitev nabornih obvezancev. Tukajšnji občinski urad nam je poslal: Mladenici, rojeni v letih 1901., 1902., 1903. in 1904., italijanski in tuji (!) državljani, ki prebivajo v mestu in se iz kateregakoli vzroka niso še prijavili za vpis v seznam nabornih obvezancev, se pozivajo, da se čim prej zgledajo v anagrafičnem uradu (ulica Sanità št. 25, II.), ker jih bodo sicer zadele kazni, ki jih predvideva zakon.

Važno za bivec državne uslužbenice. Vsi državni uslužbenici, ki so službovali v zasednem ozemlju a so sedaj nastavljeni v Jugoslavijo, imajo pa svoje pooblastitve še tu ter bi ga hoteli prepeljati v Jugoslavijo, naj se čim prej, gotovo pa do zadnjega tega meseca zgledajo ustno ali pisмено pri gosp. Antonu Podbrščeku, Trst, ulica Torre bianca 39. I. Obenem naj pošljejo tudi kako od italijanskih oblastev izdano potrdilo, da so res bili tu državni uslužbenici.

Mladinsko društvo »Prosveta« pri sv. Mar. Magd. priredi danes, v nedeljo ob 2 in pol izlet v Dolino. Vsi tovariši in tovarišice ter prijatelji društva, udeležite se tega izleta v čim večjem številu. Zbirališče pri Gospodarskem društvu na Kolonkovcu. Obzor.

Dijaki srednješolci. Vabljene sta na setenak ki se vrši v ponedeljek ob 8 v že znanih prostorih. — Sklicatelj.

Zgubila se je v nedeljo 29. m. m. od Optin, do Rojana črna usnjena ženska ročna torbica. Najditelj je naprosen, da jo odda proti nagradi pri Drulovka, Rojan, pekarna pri cerkvi.

Tržaško kolearsko društvo »Balkan« priredi v nedeljo, dne 12. t. m. igro »Tri sestre in snubač«. Začetek ob 4. uri popoldne. Družinska zabava s petjem, deklamacijo, baletom, razdeljevanjem daril tekmovalcem dirke dne 9. oktobra 1921 za slov. primorsko prvenstvo itd. se prične ob 8. uri zvečer.

Občni zbor pevskega društva »Vesela« v Škodnji, kateri se je imel vršiti v nedeljo dne 15. januarja, se bo vršil v sredo dne 12. februarja 1922. točno ob 9. uri predpoludne.

Pevsko društvo »Ilirija«. V ponedeljek 6. t. m., ob 20^h se bo vršila pevska vaja. Pridite vsi, ker se začne z novo pesmijo. Ob tej priliki se bodo sprejemali tudi novi člani. Po pevski vaji redna odborova seja.

Ples na korist otroškega vrtca pri Sv. Jakobu. V soboto 18. t. m. se bo vršil v dvorani »Delavskega konsumnega društva« pri Sv. Jakobu ob 9. uri zvečer do 2. ure popolnople ples na korist otroškega vrtca pri Sv. Jakobu.

Ker je čisti dohodek namenjen v rodoljubne svrhe, ni dvoma, da bodo Sentjakobčani kakor tudi meštani posetili ples v obilnem številu.

Stroški za življenje v Trstu. Mestni statistični urad je ravnokar izdal statistiko stroškov, ki jih je imela povprečno delavska družina v Trstu v enem tednu preteklega meseca januarja. Stroški za življenje so preračunjeni na podlagi sledečih cen živinskih potrebščin:

1) Kruha 10 kg po L 1'95 = L 19'50; 2) riža 2'5 kg po L 2'20 = L 5'50; 3) testenine 1'6 kg po L 3'20 = L 5'12; 4) krompir 3 kg po L 0'95 = L 2'85; 5) fižola 0'5 kg po L 2'80 = L 1'40; 6) zelenjave 4 kg po L 2'58 = L 10'32; 7) speha 0'5 kg po L 8'40 = L 4'20; 8) svežega masla 0'4 kg po L 22 = L 8'80; 9) olja 0'2 l po L 10 = L 2; 10) sira 0'5 kg po L 28 = L 14; 11) mleka 6 l po L 2 = L 12; 12) meso s kostmi (srednji konec) 2'5 kg po L 6'40 = L 16; 13) jajc 12 komadov po L 0'80 = L 9'60; 14) soljenega mesa 0'3 kg po L 30 = L 9; 15) sladkorja 0'8 kg po L 6'20 = L 4'96; 16) pečene kave 0'15 po L 23 = L 3'45; 17) sadja 0'5 kg po L 4'04 = L 2'02; 18) navadnega vina 7 l po L 3'80 = L 26'60. — Skupaj za hrano L 157'32 19) obleka L 28'48 20) kurjava in razsvetlova L 19'15; stanovanje L 16'25; 22) razni stroški L 28'64. Skupaj 249'84 lir.

Indeks za mesec december L 1921 je bil 113'74, dočim je odnosno število za mesec januar padlo na 112'44. Mestni statistični urad pravi, da se to neznatno znižanje v vrstah konsumentov ne bo niti občutilo. V tem mu bo vsadko rad pritril.

Le Bazovici. Pevsko društvo »Lipa« v Bazovici bo imelo danes 5. februarja v prostorih »Gosp. konsumnega društva« svoj redni občni zbor. Začetek ob 16. uri. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginje. 4. Volitev novega odbora in 5. Skupajnosti. K obilni udeležbi vladno vabi odbor.

Okrajni načelnik v Škodnji gosp. Vincenc Sanein je bil, kakor javlja mestni občinski urad, vpokojen. Vodstvo okrajnega občinskega urada je začasno poverjeno občinskemu uradniku gosp. Karlu Tesserju.

S Proseka. Kratka je sezona društvenih zbora. Tudi na našem Proseku razna društva zborujejo, pregledujejo vrste svojih članov ter se medsebojno izpuščajo na vztrajnost v tekmovalstvu za nadaljno neumorno narodno delo. Kaj razveseljuje pa je tudi dejstvo, na kar so lahko naši zavedni Prosečani ponosni, da kakor pravno tako gromotno že lep čas s pravom vmemopirajo svojo »Sokolsko ljud. knjižnico«. Zlasti v pret. upravnem letu so ji bržni vsačani pripomogli, da se je tako znatno razvila. — Zategadelj smatra t. č. knjižnični odbor za svojo prijetno dolžnost, da izreče tem potom najlepšo zahvalo za blagohotno darove in požrtvovalnost za knjižnico nastopnim p. n. gg. darovalcem: Angelu Nabergerju — pravčatemu mecenu naše knjižnice, sok. voditelju Legiši Avgustu za izposlovanje 160 knjig, Josipu Luksi za njega požrtvovalnost, vrlim prosekim fantom, ki se čestokrat zmislijo knjižnici na svojih zletih in našim domačim ustanovam: »Telov. dr. Sokol«, pev. dr. »Hajdrih« ter »Dramat. klub«, ki so se doslej vsakokrat zmislijo knjižnici priložnost polaganja kakega svojega preminulega člana v grob, da proslavi tako njega spomin itd. — S temi čini so odboru ublažili močno skrb, mu napravili dokaj veselja ter dali pobudo za nadaljnjo delo. Zatorej velja vsem darovalcem še enkrat zahvala in pohvala, a končno ljudem prošnja na druge naj jih posnemajo, t. č. knjižnični odbor.

Gospodinski kolekar je neobhodno potreben v vsakem pravem gospodinjstvu. Slovence, naročite ga! Stane le 5 lir. Čisti dobiček za našo šolsko družbo. Dobi se pri »Edinosti«. Razpošilja se tudi po pošti proti povračilu poštnih stroškov.

Iz tržaškega življenja

Poskušanje samomora na pokopališču. Sinoči so pripeljali v mestno bolnišnico okoli šestdeset let staro žensko, ki si je hotela končati življenje na katoliškem pokopališču pri Sv. Ani. Ni se moglo ugotoviti, kako se piše ženska. Tudi vzroki poskušene samomora niso znani.

Dolg nož ga je spravil v zapor Coroneo. Dunajčan Henrik Plede je prišel večeraj jutruj na naše mesto, da bi se podal od tu v Bologno. Hodil je po starem mestu. Tedaj stopita k njemu dva krajevca stražnika in ga preiščeta. Pri njem sta našla dolg nož. Radi tega je moral Dunajčan v zapor Coroneo.

Blaznež v kočiji. Kočijaž Anton Pizzarello je stal pred snočnim s svojo kočijo pred restavracijo »Chiozza« v ulici Cesare Battisti. Tedaj je stopil pred njega mladenec in devetnajst letih in mu dejal:

— Kočijaž, me boste peljali v Barkovlje. Ko je izgovoril te besede, je stopil v kočijo in kočijaž je poglodal obroč izpocigane konja proti Barkovljani. Ko je bila kočija v Barkovljah, je premenjal potnik nazore in dejal kočijažu, naj ga pelje sedaj v Škedenj.

— Kakor vam je drago, gospod, je dejal kočijaž, vselešč se, da bo mnogo zaslužil.

Tudi v Škedenju je spremenil skrivnostnega potnika svoje nazore.

— Sedaj me boste peljali v Rojan. Temu človeku se blede« si je mislil kočijaž in poglodal upehane konja proti Rojanu.

Tu je bila ista stvar.

— Sedaj bomo šli na Goldonijev trg — je dejal čuden potnik. Kočija je oddrdrala proti Goldonijevemu trgu. Dospela je v ulico Gioseu Carducci. Tedaj se odprla vrata kočije, ki se je seveda premikala, in iz nje je planil potnik, se vrgel na tla in začel tuliti kot lev. Potnik je bil zblazen. Nesrečnega, ki se imenuje Paul K., je odpeljal vitez Treves v opazovalnico mestne bolnišnice.

Moč karbolne kisline. Matilde Bevilacqua, ženska, ki je podvržena alkoholu, se je prigučala večeraj ponoči okoli ene ure »v rožah« domov. Bog si ga vedi, kaj ji je padlo v glavo, da je zila v umivalnik večjo količino karbolne kisline in si hotela z njo umiti glavo. Ko je vtaknila roko v strop, jo je začelo močno žgati. Tedaj je zapustila stanovanje in jo ubrala na rešilno postajo. Med potjo si je nanesla strup z roko na obraz, kar je povzročilo, da je vpijala po ulicah kot blazna. Bevilacqua je dobila prvo pomoč na rešilni postaji. Nato so jo odpeljali v mestno bolnišnico.

Vesti z Goriškega

Slovenskim volilem v Gorici. Politično društvo »Edinost« v Gorici je izdalo po volitvah sledeči proglas na slovenske volilce v mestu: Politična organizacija Slovencev v Gorici je zahtevala od svojih volilcev disciplino, polnoštevilan nastop, samozatajevanje in veliko zaupanje v politično vodstvo! Slovenski volilci so razumeli poziv politične organizacije, da je glavni cilj volilne borbe za Slovence, da stremo in ubijemo fašizem, da vbije s svojim nastopom nasprotnikom spoštovanje do našega ljudstva in njegovih pravic.

Discipliniranosti, molčečnosti slovenskih volilcev gre zahvala in čast, da je v Gorici strta kamora in uničen fašizem. Glasovi slovenskih volilcev so odločili izid volitev v Gorici!

Večino v občinskem svetu je dobila italijanska stranka d'Azione, ki so jo Slovenci kompaktno podprli s svojimi glasovi. S svojim nastopom so Slovenci dokazali, da so za sporazum italijanskega in slovenskega ljudstva, da se borijo za mirno, človeško, pravično sožitje obeh narodnosti. Toda najodločnejšo borbo so napovedali Slovenci kamori in fašizmu — sovražnikom skupnih koristi slovenskega in furlanskega ljudstva.

Slovenci smo dosegli svoj cilj! Kamora je premagana, fašizem je v Gorici ubit! S svojimi nastopom smo vzbudili v nasprotnikih spoštovanje do naše discipline, do naše organizacije!

Naša disciplina, zatiranje in zatajevanje narodnih čustev zmagovito zaupanje slovenskih volilcev v politično vodstvo je strlo kamoro in fašizem!

Cast in hvala volilem, ki so disciplinirano sledili pozivu podpisane politične organizacije!

Slovenski volilci so lahko ponosni na svoj Slovenski volilci so lahko ponosni na svoj nastop v volilnem boju!

Cast in hvala slovenskim volilem! Politično društvo »Edinost« v Gorici.

Dr. Karol Podgornik, l. r. predsednik. Dr. Josip Bitežnik, l. r. tajnik.

Prodajalno so izpraznili. V Gorici se nahaja v bližini »Zlatega Jelena« prodajalna za orožje in municijo. Tam se lahko dajo v popravila tudi puške, revolverji itd. V noči s ponedeljka na torek — proti jutru je bilo menda že, pa so prišli neznanci, vdrli v trgovino in jo tako dočela opleniili, da so ostale izmed vseh pušk, tudi onih, ki so bile v popravilu, samo štiri. Neznanci so izginili. Težko pa, da se bodo mogli dolgo skrivati, ker je orožje bolj kotljivo blago kot kaj drugega.

Odgovor

na interpelacijo naših poslancev radi odpuščenja iz službe uslužbencev državnih posestev v Prestranku in Lipici.

Naša narodna poslanca Lavrenčič in Podgornik sta uročila na ministrskega predsednika, notranjega ministra in ministra za poljedelstvo interpelacijo, ker želita vedeti, kaj da misli italijanska vlada akreniti za osebe državnih posestev v Prestranku in Lipici, ki je bilo odpuščeno brez oziroma na pravice, ki si jih je pridobilo na podlagi službene pogodbe in službovanja tridesetih ali celo štiridesetih let. Na to interpelacijo je poslal državni podtajnik v ministrskem predsedništvu Bevičone sledeči odgovor:

Komisija, ki je odšla poleti 1919. leta na Dunaj, da zahteva od Nemške Avstrije izročitev konjev zrebrarne v Lipici, se je pri tej priliki zanimala tudi za usodo omenjenega osebja in je sprejela točne obveze napram njim, ki se glase v zapisniku z dne 15. julija 1919. sledeče: 9 uslužbencev omenjenega osebja, ki je navedeno v obrazcu E, bo spremljalo konje, ki se morajo izročiti, medtem ko mora 9 ostalih oseb odpotovati najkasneje v teku enega meseca. Italijanska komisija se obvezuje, da bo poskrbela temu osebju za sedaj provizorično plačo, ki jim pritiče na podlagi službene pogodbe, in sicer temeljno plačo in stanovanjsko (aktivnično) doklado al pari v lirah, druge doklade pa (kakor draginjsko, prispevke za dobavo živil, prehodne prispevke itd.) v iznosu 40 stot. lire za vsako krono.

Razen tega se zagotavlja osebju iz Prestranka, ki bi moralo službovati v Lipici, posebna doklada, ako bi družine osebja morale bivati na dveh krajih.

Osebnostne listine teh uslužbencev in tozadevne službene uredbe se bodo izročile komisiji. Tudi hoče italijanska komisija nositi vse potne stroške teh oseb in za njihove prtljaje.

Oni, ki nečajo ali ne morejo sprejeti službe v Lipici, se smejo tekom šestih mesecev vrniti na Dunaj, ne da bi vsled tega zgubili svoje službene pravice. Tudi tem osebju bo poskrbela italijanska komisija potne stroške in tudi za njihovo prtljago ter jim bo vrnila njihove osebnostne listine.

Negleda na te provizorične obveze si bo italijanska komisija prizadevala, da bo prevzela italijanska vlada vse stroške, ki bodo potrebni, da bo zadosteno vsem zahtevam, do katerih ima osebje teh državnih posestev pravico na podlagi službene dobe.

Vsled teh izjavanj je jasno, da se tu ne more tiktati onih oseb, ki so pozneje prošile za službo; ti poslednji nimajo nikake pravice, ker niso vsteli v gori omenjenem zapisniku in niso bili vsled dejstva, da so službovali v zrebrarni le ured vojno, pri-

sotni pri delni izročitvi konj. Dostavlja se, da je bila izročena le tretjina zrebrcev in se je moglo sprejeti le del osebja v službo. Tudi niso do danes narastle službene potrebe na teh državnih posestvih in so tako vsa službena mesta zasedena. Onim, ki so ostali izključeni, se pač ne morejo, kljub službeni dobi, priznati pravice, ki so si jih pridobili tekom službovanja pri erarju habsburškega dvora in ne pri državni upravi novih pokrajin.

Dnevne vesti

Ustoličenje tržaškega mestnega sveta. — Incident s komunisti. Svetnik Juraga ranjen. Večera jopoldne se je vršila otvoritvena seja tržaškega mestnega sveta v svojstvu deželnega zbora. Seje so se udeležili izvoljeni nacionalistični in komunistični svetniki in zastopniki vlade. Slovenska okolica je bila oropana svojega zastopstva v sedanjem občinskem svetu. Občinstvo, ki je pokazalo malo zanimanja za občinske volitve, je pokazalo še manj zanimanja za to prvo ceremonijelno sejo občinskih svetnikov. Na galeriji je bilo razen nekoliko komunistov navadno občinstvo, ki se vidi pri fašistovskih in drugih demonstracijah. Ženski svet je bil zastopan v precejšnjem številu. Vlado sta zastopala senator Mosconi in kom. Crispo Moncada. Senator Mosconi je pozdravil svetovalce z navdušenja polnim govorom, v katerem se je spominjal časov, ko je avstrijski namestnik stal na njegovem mestu, dočim govori sedaj s tega mesta zastopnik italijanske vlade, ki bo pomagala tržaškemu mestu tudi za naprej, kakor mu je pomagala doslej. Spominjal se je pokojnega Felice Veneziana in še živega Alfonza Valeria in je zaključil svoj govor, otvarjajoč v imenu kralja in Italije novi mestni svet. Odgovoril mu

Bridek humor. «La Voce» ne more pozabiti volitev v Gorici. Vedno in vedno jih jemlje v misel, znamenje, kako ji je pri srcu. Torkova izdaja poročila, da se sestanejo občinski svetovci in izvolijo župana. Pri tem se poslužuje tona, ki zveni zelo prisljivo: «Jutri, v sredo se sestane ob 11. uri in 30 minut v občinski hiši na Verdjevem tekalšču novi občinski svet, izvoljen, kot je že ugotovljeno, dne 22. januarja s pomočjo 700 slovenskih glasov. Svet bo tedaj slovenski. Volili bodo župana... (tu je pisano svedca in italijanščini «sindaco» a v oklepaju stoji mezo župan). Tedaj pol «sindaco», pol «župan» meni «La Voce», ki se je oklenila zadnjega sredstva — humorja. Vendar priznava, da Slovenci nismo odločeni faktor samo na deželi, ampak tudi v mestu. Kljub vsemu humorju bo morala «La Voce» tudi to grenko kapljico požreti in ob enem umolkneti.

Talvina usnja. Ponovno se je zgodilo, da so ukradli večjo množico usnja Juriju Vuku, ki ima prodajalno na Korni. Svoječasno so ga bili okradli v Raštelu; zdaj so mu odnesli za 16.000 lir blaga — vsekar velika svota. Kakor so se talvine v našem mestu dobro razpasle, to je že od sile. Ta obrt brez koncesije že naravnost procvita. Ni dneva, da bi ne poročali o talvinah kar na debelo. Gorican ne bo več pri odprtem oknu spal, kot se vidi.

Vertojba. Kolesarsko društvo «Vertojba» v Vertojbi je imelo v nedeljo dne 29. pr. m. svoj redni letni zbor, katerega so se udeležili izjemoma vsi člani in članice. Po končanem zborovanju je predsednik predlagal zborovalcem sledeče gg. za društvene častne člane, Frana pl. Loccatti, Ognjeslava Soban, Elijo Čuk, Josipa Krševan, zadnja dva iz Gorice. Omenjeni gg. so poštvovali delovila za razvoj društva, ki je — to lahko smelo rečemo — najmočnejše športno društvo v Julijski Krajin.

Seja deželne odbora v Gorici se je vršila v ponedeljek. Na dnevnem redu so bile zelo važne točke, a ena najvažnejših ta, ali naj prevzame dežela izrabljanje vodnih sil v svoje roke, ali pa naj pride ta važen vir v roke posameznikom-kapitalistom. O tem predmetu sta mnogo in izčrpano govorila g. dr. Besednjak in dr. Petrarin. Nekaj je ugovarjal samo dr. Tuma, a se je kmalu pomislil, ker je uvidel, da tema njegovih ugovorov ta dan ni na dnevnem redu. Glasoval je z ostalimi za predlog, da vodne sile izrablja dežela v korist slovensosti. Ustanovili so se tudi trije odseki: pravno-upravní, finančni in šolski odsek. V pravno-upravnem sta dr. Besednjak in dr. Tuma, v finančnem dr. Gregorčič, v šolskem g. Krizman.

O vprašanju izkoriščanja vodnih sil je imel deželni odbornik dr. Besednjak važen govor, v katerem je izjavil v glavnem sledeče misli: Mislim, da je malo zadev izrednega dež. odbora, ki bodo našle tako silen in globok odmev v deželi, kakor vprašanje naših vodnih sil. Ko je prineslo časopisje vest, da bomo na današnji seji govorili o vodnih silah Goriske, se je obrnila pozornost cele javnosti na razpravo našega zbora. Kajti ljudstvo se prav do ločno zaveda, da stoji na dnevnem redu največje vprašanje njegove gospodarske bodočnosti.

Danes vedo že v najmanjši vasi, da se bojuje dežela in njeno prebivalstvo proti pešiči zasebnikov, za svojo gospodarsko neodvisnost. Ali res za naše inteligentno in žilavo ljudstvo ni gospodarske rešitve? Ali bomo morali gledati dolge vrste izseljencev, ki zapuščajo z bomo čulo domačo zemljo? Samo velika in pogumna gospodarska akcija, edino veliki-potezna gospodarska reforma bi mogla preprečiti nesrečo. Kaj naj napravimo, da se ohrani in zagotovi ljudstvu obstanek v deželi?

Goriška dežela ni dežela pravih kmetov. Kajti kmet, je le tisti, ki živi izključno od svoje zemlje. Toda ogromni večini našega kmetkega ljudstva zemlja ne daje vsega življenja. Naši kmetje, rokodelci in delavci obnemajo največji življenjski problem našega ljudstva je organizacija postranskega zasluga, odnosno organizacija industrije. Če se ta problem hitro in dobro ne reši, preti deželi po obnovitvi vse. obča brezposelnost in izseljevanje na veliko. Industrija zahteva za svoj razvoj v bistvu dva predpogoja: oglje in železo. Vsega tega pri nas ni. Vendar imamo v deželi nekaj kar predstavlja v naši dobi enega najvažnejših faktorjev industrije. Gorici imamo vodne sile, ki bodo s svojo električno energijo popolnoma nadomestile in dale možnost za izboljšanje življenjskih pogojev v deželi.

Gospodje, v vodnih silah naše dežele vidim edini vir, iz katerega lahko črpamo vire za izboljšanje narodnega gospodarstva. Zgodil pa se je nesocialen in protizakonit napad na naše največje — in edino naravno bogastvo. Družba zasebnikov je položila roko na naše vodne sile. Ves gospodarski razvoj goriškega ljudstva je v nevarnosti.

Pri vladi se ne morejo še odločiti, ali bi dali koncesijo deželi, ki hoče izrabiti vodne sile, v povzdigo domače industrije in v korist celokupnosti, ali pa družbi zasebnikov, ki jim je pri srcu le njihov privatni dobiček. Če bo vlada poskusila izročiti naše vodno bogastvo kapitalistom, se bo vzdignila na noge vsa dežela. Ogorčenje se že širi do zadnje goriške vasi.

Naše ljudstvo stoji na stališču, da nima o zemlji, na kateri prebiva, in o narodnem bogastvu dežele nihče drugi razpolaga kakor dežela sama. Vsak nasprotni poskus znači rop

na virih našega življenja. Kdor bi nam hotel vzeti naše vode, bi izvršil atentat ne le na obstoječe prebivalstvo, ki se oklepa načela da je zemlja in kar je na zemlji last ljudstva. Z mirno vestjo smemo podpirati načrt deželne uprave za izkoriščanje vodnih sil in smatram da se morejo predlogi dež. odbora brez drugega že danes sprejeti.

Vesti z Notranjskega

Iz Postojne:

Občinske volitve v Postojni in gospod. Civilni komisar Cavalli.

Občinske volitve so končane in sedaj je čas, da ta tako interesantni volilni boj vsestranski in objektivno presodimo. Da sta bili dve listi potrebni, ako je hotela narodna stranka s svojimi kandidati prebiti, o tem smo bili vsi prepričani. Le način, kako to speljati, je bil različen in to je povzročilo, da ni prišlo tozadevno do sporazuma ter da ste stopili v volilni boj dve stranki, in sicer s skupno listo za 10 kandidatov, dočim je ostalih 10 kandidatov tvorilo dve liste. Na ta način je bilo izključeno, da bi bil kak Italijan izvoljen v občinski zastop, kar je največji uspeh tega umetno zaneženega razdora v vrstah narodne stranke. Vsled tega so bili Italijani, katerih se je v volilnem imeniku nahajalo okoli 200, primorani se odločiti za eno ali drugo stranko ali pa se volitev vzdražati. Čakali so do zadnjega in tik pred volitvijo v soboto 21. zvečer so se odločili, da bodo drugi dan glasovali za tisto stranko, ki se jim je zdelo, da bo bolj opurtistična. Ker je ta stranka postojnskih italijanskih volilcev povzdignila glas zmagoslavja v tržaškem «Piccolo» in po drugih tržaških listih, češ da so Italijani s svojim discipliniranim nastopom odločili zmago in da je bil poslanec Lavrenčič popolnoma poražen. Za ta uspeh ima po izpovedi «Piccola» največ zaslug civilni komisar Cavalli, ta vzor uradnika, in mi se hočemo danes s tem možem nekoliko pobaviti. Najprej pa naj bo omenjeno, da je bil pri volitvi župana, ki se je vršila v ponedeljek 30. t. m. izvoljen za župana g. Fran Kutin, ki je tudi pri volitvah v občinski svet kot skupni kandidat dobil največ glasov. G. Kutin je delaven član našega družabnega življenja, je dober narodnjak in prepričani smo, da bo znal varovati narodno čast mesta Postojne ter braniti interese občine in občanov. Postojnska občina obstoji iz mesta Postojne in 9 vasi; šteje skupno 950 volilcev, od katerih jih odpade na mesto 500. Izid glasovanja je pokazal, da je okolica oddala polovico svojih glasov za obe narodni stranki.

Največ interesa na izidu teh volitev je imel civilni komisar cav. Cavalli iz popolnoma umernih razlogov. Saj se mu stolec že nekaj mesecev maha, odkar se je ojuščilo 32 izmed 40 županov njegovega političnega okraja, da so napravili in podpisali protest proti njegovemu postopanju in ga odpisali v Trst in Rim. Dejstvo pa, da ni kvalificiran uradnik za mesto, na katerem vlada, da bo treba važno mesto civilnega komisarja prejeti ali slej popolniti s sposobnim uradnikom, mu dela še posebne preglavice. Zato mora on svojim višjim dokazati, kako potreben je na svojem mestu. Saj je vsak dober narodnjak in dober Slovenec politično osumljen in takega je treba preganjati, takemu se ne sme dovoliti poiti list za v inozemstvo. Politične osumnice umetno dela pa kaže s prstom nanje navzgor, da se tamkaj lahko prepričajo, kako je potreben za ohranitev državne misli. Kako pa faktično izgleda njegovo uspešno uradovanje, nam kaže omenjena pritožba županov, ki je odšla v Trst in Rim in katero hočemo tu v ilustracijo priložiti. Slovi: «Podpisani župani političnega okraja postojnskega se obračamo na slavno oblast, da se izpolni živo željo vsega prebivalstva, ki zahteva brezizjemno v interesu ljudstva takojšnjo odstranitev sedanjega civilnega komisarja v Postojni, ki vlada že več kakor dve leti. Izjavljamo pa, da ta naš protest ni nikakor naperjen proti državi, odgovarja pa splošnemu interesu države in okraja.

Hočemo spoštovati italijanski narod in hočemo sodelovati z njim za splošno dobrobit. Mi Slovenci Julijske Benečije, priključeni po papalski pogodbi k Italiji, smo postali tako prebivalci Italije, zahtevamo da se varujejo naše pridobljene pravice, da se spoštujejo in nečemo, da bi bile omalovaževane. Želimo živeti mirno pri svojem delu, naj bo duševno ali telesno, za napredek naše zemlje, ki je del Italije. Želimo si mirnega in plodonskega življenja in hočemo, da štiti vlada pravice onih, ki jih imajo in kaznuje onega, ki ne opravlja svojih dolžnosti.

Sedaj pa živimo Slovenci političnega okraja Postojna v zadušljivi atmosferi, moramo prenašati nasilstva in zlorabe, ki se marsikaterikrat dogajajo od strani funkcionarjev. Nismo varni v naših hišah, pogoste in nepostavne preiskave se dogajajo z nasilstvi in žuganjem. Zgodilo se je pred kratkim, da so bile posamezne osebe zvezane in pretepane do krvi v prisotnosti starčkov in otrok, in to na ukaz funkcionarjev. (V vasi Smerje okraj Bistrica). Onemogočanje reklamacij proti razsodbam civilnega komisariata, obstoječih v občutnih denarnih kaznih, v zapiranjih obrti, zapiranjih osumljencev, potem dejstvo, da se komisariat ne briga za prošnje tikačev se občinske uprave, da ne rešuje slovenskih vlog in prošenj, — vse to draži ljudstvo in povsod vlada nezadovoljnost, ki bi lahko prinesla s časom velika razočaranja.

Podpisani, ki smo kol župani zaupniki ljudstva, ki brez izjeme zahteva izboljšanje razmer in preprečitev nasilstva, se predstavljamo vladi kot dobri poznavalci razmer v tem političnem okraju in odklanjamo vsako odgovornost in slučaj, da se situacija še poslabša. Zahtevamo opetovano, da se takoj odstrani civilni komisar avv. Cavalli, ker smo prepričani, da je le on vsega kriv, kajti on je za vse to odgovoren.

Gosp. komisar avv. Cavalli je popolnoma nesposoben, brez vsakega političnega izkustva in brez samostojne razsodnosti. Odločuje njegova volja, ki je vedno nasilna. On žuga z globo in z zapori, pri čemer se nanaša na pomoč visokega uradnika v ministrstvu za notranje zadeve. On ne pozna našega jezika, in če se tudi z njim razgovarjamo potem tolmača, potem ko smo čakali cele ure v njegovi predstobi, postopa z nami, ki smo po večini kmetkega stanu, neollikano in brezobzirno in ne respektira niti onih, ki so mu po izobrazbi enaki ali celo višji.

Gosp. avv. Cavallija dostikrat ni v uradu, ker je straven lovec in hodi pogostoma na lov. Večkrat se je pripetilo, da smo bili uradno povabljeni 10 do 12 km. poti zastoj, ker je bil gosp. komisar odsoten.

(Dalje na IV. strani)

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Dolžniška glavnica in rezervni sklad K. C. št. 225.000.000
Izvršuje kreditno vse bančno in menjalniške transakcije.
Uradne ure od 9-13

Mali oglasi

ZDRAVILA za vse živinske bolezni, redilni prah, fluid itd. Lekarna v Il. Risticu. 28

PODPISANI se zahvaljujem za plačano pristojbino v malih oglaših, ter za veliko zanimanje za mojo gostilno. Vabim ob enem dobitnika na plesno zabavo v nedeljo vkljub morda njegovi družinski žalosti. — J. Bak. Draga. 201

DOBRA SIVILJA se priporoča na dom za vsakokrvstna dela. Via Risorta 3. 199

HIŠA, 2 sobi in zemljišče, se prodaja na Greti št. 333. Zglasiti se v via Udine 26, V. vrata št. 23. 200

GOSPODIČNA, 22 letna, čedne zunanosti, z 20.000 premoženja, želi znanja z gospodom primerne starosti. Ponudbe pod «Mladost» na upravnistvo. 197

VREČE in cunje kupujem. Molino grande 20, Babič. 198

PRAKTIKANT za zobozdravniški atelje se išče. Via Valdirivo 33. 195

GOSTILNA, s trgovino, v bližini Trsta, ob glavni cesti, se da v najem družini, ki je večja te obrti. Naslov pri upravnistvu «Edinosti». 196

VEČ STARIH postelnjakov in nekaj lesa je na prodaj. Poizve se pri šolskem slugi v ulici Giuliani št. 46 v ponedeljek od 12—13. 204

KOVAŠKI meh, okrogel, 87 cm, skoraj nov, se prodaja, v ulici Tor S. Pietro št. 18, Čehovin. 205

CEVLJARSKI vajenec se išče. Prodajam čevlje št. 43. Via Giulia št. 33, čevljarica. 203

POHIŠTVO v dobrem stanju pripravno za novo poročence prodam. Coroneo 5, I. desno. 207

HIŠA, 2 sobi, in kuhinja, se prodaja po ugodni ceni. Rozzo in Monte 971. 208

PRI SV. IVANU je na prodaj posestvo obstoječe iz 2 hiš s stanovanjem takoj prostim. 1500 sežnje vrta, voda. Cena L. 40.000. Pojasnila: Sv. Ivan, via Linfe 571. 209

MIZARJI Poravnani remes, slavonski izhlapljen bukov les, okvirji, limi, posteljenjen papir, železo za postelje. Cene zmerne, skladišče, Molino a Vapore št. 9. Izredna prilika. 210

UHODNA VRATA, vrata s steklom, velike šipe z okvirji, velika miza s pocinkano ploščo, klop z 8 predali, dve veliki banji in vozovi. Via Carpison 16, Il. «Ljudski vrt». 213

SPALNICE krasne, solidne, kuhinjsko pohištvo, moderno se prodaja po nizki ceni. Via Ferriera 5, Bjecker. 211

MEBLIRANO sobo oddam. Via Guido Brunner 9, I. 212

POROČNA SOBA, brestova, masivna, s krasno pešto, slavonske tovarne, se prodaja zelo ugodno za L. 1850. Druga bukovna, suha, zamenljiva za L. 1550. Via Milano 4, I. Ogle dati si v ponedeljek. 216

ISČE se prazno stanovanje obstoječe iz 2 sob in kuhinje, ali soba in kuhinja. Ponudbe pod «Ugodnosti» na upravnistvo. 185

40 tisoč bilij «Monticola» in «Riparia Portalis» ter več tisoč cepilk na «Monticoli» kakor: rebula zezena, laški rizling, krajčevina itd. — Ujldno se priporoča **Bolidar Blažica**, vrtnar v St. Petru pri Gorici. (76)

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Edvard Giacconi
ulica S. Caterina št. 11
Telefon št. 15-52 dvakrat

Izborna platno za postelnjake, perilo, zavese, volnene in polnjene odeje, zaloga volne in žime za postelnjake, perja itd.

Se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmožen njihovega jezika. 35

MALA BELA KUHINJA, malo rabljena, izredna prilika L. 550.— močna obešala L. 60, krasna stojala z cvetlice L. 60 prod. Via Milano 4, I. ogledati si v ponedeljek. 214

PISALNICA masivna, solidna, velika se prodaja po najugodnejši ceni. Via Milano 4, I. 215

HIŠO z gostilno, trafiko in zemljiščem prodam po ugodni ceni. Ponudbe pod «Bodočnost 1922» na upravnistvo «Edinosti». 42

CEPLJENE TRTE pripelje Fortič v nedeljo 5. februarja v Rojan in na sezanski semenj. 134

V MARIBORU je na prodaj hiša v kateri je dobro idoča pekarna, 7 stanovanj, vrt in hlev. Pojasnila daje J. Mislej, Maribor, Koroška ulica 21. 155

V NEDELJO 5. t. m. se vrši 1. kostumiran zimski večer v dvorani DKD Campo S. Giacomo. Začetek ob 7. konec ob 1. Svira orkester. 171

POSESTVO, v Dolini, s hišo z dvema stanovanjema, 2 kletmi in hlevom za živino, se prodaja. Anton Samec, Dolina 11. 172

SPALNE SOBE od L. 1800.— naprej obedne, kuhinjsko pohištvo, pohištvo za urade, ameriške pisalne mize. Via Udine 25. 186

V SKEDNJU v bližini tramvaja se prodaja hiša s prostim stanovanjem, z dvema sobama, kuhinjo in malim vrtom za L. 12.500. Lastnik Vekelj, Škedenj 245. 188

16 LETNO, pošteno dekle se išče za gostilno. Via S. Lazzaro 7. 191

ZIVNOREJCI Testenine in moka za živino se prodajajo v ulici Udine 10. 192

SVINEC, baker, med, staro železo in kosti kupujem v vsaki množini in plačujem po najvišjih cenah. Snideršič, via della Tesa 16, skladišče. 193

PRVOVRSTNO SENO IN DETELJA na drobno in debelo po zelo nizkih cenah. Obrniti se na: «Kmetijsko zadruho» Trst, via Raffineria 7. 62

POHIŠTVO za poročne sobe in lakirane kuhinje po zmernih cenah se prodajajo v ulici Chiozza 51, pritličje. 131

Po kratki in mučni bolezni je preminul večera zjutraj naš ljubljani oče

Davorin Čenčič
učitelj v Ozeljanu

v dobi 57 let.

Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil v nedeljo, 5. februarja, ob 3. uri iz hiše žalosti. Žalni obiski se hvalježno odklanjajo. OZELJAN, 3. februarja 1922. 85

Marija in Slavica, hčerl.

Obsojamo način njegovega občejanja, ki je neuljuden, in obžalujemo, da nam je tak človek dodeljen kot komisar. Ko je imel on upravo aprovizacije v rokah, so občine mnogo škodo trpele. Živila so se razdeljevala nepravilno, občine so imele vsled nerodnih odredb komisarja brezpotrebne stroške, katere jim ni nihče povrnil, torej občutno izgubo. Da se dozadevno krije, je sestavljal neresnične izjave in zahteval od županov, naj jih podpišejo.

Državno posestvo v Prestranku vodi komisar Cavalli. Le-to je popolnoma zapuščeno. Govori se pa splošno, da tu dela on več za svoj žep kakor za državne interese.

Zelimo, da se proti komisarju Cavalliju kakor tudi proti njegovemu bratrancu Bufoniju, ki vodi prestranske račune, vpele takoj preiskava in da se komisar Cavalli čim prej premesti. Ukor naj se podeli tisti osebi v ministru, ki ga je do sedaj vedno podpirala, štiti in ki je radi tega kriva, da komisar svojo službo tako nedopustno opravlja.

Prepričani smo, da ima italijanska vlada dobro voljo zadovoljiti ljudstvo in ugoditi njegovim željam, kakor je to obljubil N. E. Mosconi pri aneksijski slavnosti v Postojni. Radi tega pričakujemo, da bo vlada našo upravičeno prošnjo ustregla.

Mi župani pa smo sporazumno z dvema svetovalcema podpisali ta protest, kateri odgovarja želji ljudstva.

Tako se glasi torej ta protest in vlada se ne gane. Ne mara za to, ker so ga podpisali slovenski župani. Povsod drugod bi tak uradnik, ki se mu očita tako gorostasne reči, že zdavnaj odletel, pri nas vlada nima za to smisla. Prišla je pač neka komisija, baje iz Rima, v Prestranek, ki pa je obsežno prestransko posestvo, ki meri 1800 hektarjev, in pa tega posestva tikajoče se račune baje brez zaslisanja gosp. komisarja Cavallija v treh urah pregledala. Če je gosp. v Rimu to prav, je nam tudi prav. Gosp. komisar Cavalli pa sedi na prejšnjem na svojem stolcu in se lepo vsem smeje v pest. Dejstvo, da se proti njemu nič ne ukrene, ga je še bolj ojunčilo. Hišne preiskave so sicer prenehale, nikakor pa ne oblastnost komisarja, ki je, kakor se je pri občinskih volitvah pokazalo, vedno večja.

Politični uradnik bi moral biti vsestransko objektivni in bi moral spoštovati zakone. Naš komisar pa se je, kakor pravi „Piccolo“, že pred meseci brigal za naše občinske volitve in je z vztrajno delavnostjo, upoštevajoč položaj, dosegel popolno zmago namišljenega ital-slovenskega bloka. Sklepal je že zdavnaj svoje rojake skupaj in skrbel, da so bili pač vsi vpisani v volilni imenik kot volilci, in sicer tudi taki, ki ne prebivajo še 6 mesecev v Postojni. Po nekem svojem ponižno vdanem mu uradniku je vplival na člane volilne komisije. Ta uradnik je v svoji pisarni vplival na člane volilne komisije, koga naj izvolijo za petega člana, menda popolnoma v soglasju z določili čl. 95 kraljeve naredbe z dne 7. oktobra 1921 št. 1393. Na dan volitev je pridno kontroliral, da pojde pač vsakdo izmed njegovih zvestih ovčic na volišče, drugi dan pa je bila še celo „festa“, ker so švigali pod njegovim okriljem uradniki komisarjata od volišča do volišča, da vidijo, ali komisija prav šteje glasove. Samo ob sebi je razumljivo, da tudi on ni manjkal.

Mi smo, kakor rečeno, z izidom volitev popolnoma zadovoljni, ker smo dosegli, da smo domačini sami gospodarji v občinskem svetu. Vlada pa naj le še naprej obrani komisarja avv. Cavallija na njegovem mestu, ker nam s svojim nepristranskim dobrohotnim postopanjem krepko vzbuja našo narodno zavest.

Končno naj bo omenjeno, da je občinski svet v svoji seji z dne 30. p. m. enoglasno izrekel zaupanje našim poslanecem osebno našemu so-občanu gosp. Josipu Lavrenčiču, ki je odložil svoj mandat občinskega svetnika. Obenem pa je občinski zastop tudi enodušno obsodil pisavo italijanskih listov, ki hočejo izid naših občinskih volitev izkoristiti v svoje politične namene. In to je bilo potrebno za ugled našega vedno narodnega mesta in je obenem lepo zaščitenje za vse zlobne napade naših narodnih nasprotnikov.

Vipava. Narodna Citalnica v Vipavi, bo imela v nedeljo dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni občni zbor v Hrovatinovi dvorani v Vipavi. Vabijo se vsi gg. člani in članice, da se ga polnoštevilno udeležijo, ker bo isti važen in razen tega zanimiv. — V slučaju, da ne bo ob določeni uri zadostnega števila, se bo vršil občni zbor uro pozneje ob vsaki udeležbi — Odbor.

Shod v Idriji. Pretečeno nedeljo se je vršil v rudniškem gledališču v Idriji velik shod, na katerem je bilo 600 ljudi, moških in žensk. Na shodu je govoril poslanec Šček o vprašanju rudnika v Idriji. Govorili so tudi drugi gospodje in živo posezali v debato. Dež. poslanec Treven je stavil vrsto, za Idrijo vevaležnih resolucij, ki so bile enoglasno sprejete.

Književnost in umetnost

Dve novi knjigi. V zelo kratkem času bosta izšli dve knjigi, ki jih izda „Naša založba“ in sicer Ivana Preglja roman „Plebanus Joannes“, ki je že tedaj, ko je izhajal v „Dom in Svetu“ vzbujal občo pozornost in vzbudil tudi poznejše cel rihar na 200 straneh. Je vsekakor nekaj posebnega v našem slovstvu, edino svoje vrste. Naslovno stran v treh barvah je narisal Tone Kralj. — Druga knjiga so novele Franceta Bečala, ki jih podaja pod naslovom „Faraon“. V knjigi je 15 ertic in novel. Izšla bo kmalu za „Plebanusom“ na 128. straneh. Naslovno stran in več vinjet v tekstu je narisal v dveh barvah Tone Kralj.

ALFA-LAVAL

Izdelujemo najboljše stroje in opreme za mlekarne in sirarne. Ta pri nas že pred vojno splošno upeljano tvrdka instalira kompletne mlekarne s parnimi napravami, pasturizatorji, hladilnicami, tehtnicami za mleko, črpalnicami, kanjgami itd., razprodaja pa tudi posamezne stroje in obavlja popravila pri njej kupljenih strojev.

Se posebno znani pa so njeni posamezniki.

Alfa-Lavalovi posamezniki

se izdelujejo v vseh velikostih. Najmanjši posnema 1 liter mleka na minuto in je v uporabi v najmanjših gospodarstvih (20–30 l. mleka na dan). — Za vsa podrobna pojasnila, cene in nabave se je obrniti na

Ing. D. Gustinčič, Trst, Sv. Ivan 1009.

KOŽE USNJE

ter vsi v čevljarstvo obrt spadajoči predmeti

ulica Udine št. 49

(prej Belvedere)

Priporoča se

(12) F. CINK

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestina št. 4, I.

Obreštuje navadne hranilne vloge po

5%

vloge, vezane na trimesečno odpoved

po 5%, ako znašajo 20-30.000 Lit.

po 6%, ako znašajo 30-40.000 „

po 6%, ako presegajo 40.000 „

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune

Posoja hranilne pušice na dom.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega

premoženja nad 2300 zadrugnikov,

redno nad 50 milijonov lir.

Daje posojila na poroštvo, zastavo

vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 8—13.

Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki

razpisuje službo

Okrajna hranilnica in posojilnica

v Škofji Loki

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

razpisuje službo

Urnica in zlatarna

Lorenzo Macor

Trst, Via Udine 26.

Velika izbira budilk, regulatorjev, kuhinjskih ur in drugih urarskih potrebščin. Kupujem in zamenjujem zlato, srebro in dragulje. Lastna delavnica. 24) Dela se izvršujejo tekom dneva.

Zastopstvo za Julijsko Krajino

Ermanno Morgenstern — Trst

Via Ugo Polonio 3

„MIR“

Glavna vzajemna zavarovalna družba

proti požaru in drugim nezgodam

s sedežem v Milanu.

Zastopnik družbe

„L' Urbaine“ et „La Seine“

v PARIZU.

— Društveni kapital 10.000.000. —

Zastopstva v

Avstriji, Ogrskem, Jugoslaviji, Transilvaniji.

Glavno zastopstvo za Istru

Trst, Via San Nicolo št. 11.

POZOR!

Prodajalci in mizarji!

Okraski za rakve, pajčolanasta pokrivala,

obleke in čevlji za mrtvece.

Zaloga na debelo po zmernih cenah

A. Kunze, Trst, Via Ugo Foscolo št. 15.

ČEVLIJARNICA

MICOLICH

Trst, via Udine 32 (vogal L' Ajosto)

Izbira moškega, ženskega in otroškega

obuvala. — Lastna delavnica. — Spre-

jema naročila po meri. — Cene zmjerne.

ETERNIT

Zaloga: Trst, Piazza Vittorio Veneto 4

14 (prej Piazza delle Poste).

RENATO LEVI MINZI

fu Alessandro

Trst, via San Sebastiano 3, Trst

Velika izbira pohištva, žimnic in

vatirane odeje po zmernih cenah.

Velecenjena gospa!

Zahtevajte pri Vašem prodajalcu na drobno samo

„Pristni Franck“

edini kavin nadomestek na podlagi pristne cikorie. Samo pristni „FRANCK“ zmanjša troške, ker napravi kolonialno kavo okusnejšo in ima vsa tonična svojstva, ki manjkajo vsakemu drugemu kavinemu nadomestku.

Zalogi na debelo pri trgovcih:

M. Berger, Trst, Via Solitaria 4. L. Rommel, Trst, Via G. Rossini 44

TELEFON

4-30

TELEFON

4-30

MILO „FENDERL“

„Verde Puro“

„SUPERIOR“

rumeno

Zajamčeno čisto

Brez napolnilnih snovi

PAZITE NA

ZNAMKO

! BELI TEDEN !

Ponedeljek 6. svečana

začnemo z zares izjemno razprodajo s

Perilom vsake vrste

! Velika priložnost !

Corso V.
E. III. 16

ÖHLER

Corso V.
E. III. 16

Proda se takoj

5 vagonov sicilijanskega žvepla, dvakrat čistšenega, zajamčeno čistega, v vrečah po 50 kg.

Cene in uzorci na zahtevo. — Ponudbe naj se naslovijo na Del. družbo GIOVANNI AMBROSETTI, Trst, Via Carlo Ghega št. 3, Telefon 193.